

# Opinto-ohjaajien työhyvinvointi -tutkimushankkeesta

Jussi Silvonen, Helena Puhakka & Jutta Takalahti  
Itä-Suomen yliopisto / Joensuun kampus  
([jussi.silvonen@uef.fi](mailto:jussi.silvonen@uef.fi))

Uudenmaan opinto-ohjaajien  
Koulutuspäivät 13.1. 2012

# Opojen työhyvinvointitutkimus

- Näkökulman muutos: stressistä voimavaroihin.
- Tutkimusasetelma.
- Kaksi alustavaa löydöstä:
  - Opojen töiden sukupuolittuminen
  - Opojen korkea työn imu
- Alustava tarkennus: kolme työhön asettumisen mallia.
- Pohdintaa.

# Stressistä työnimuun

- Työolojen tutkimus keskittyi 1970 – 1990 pahoinvoinnin (stressi jne.) tutkimukseen.
- Uusi näkökulma yhdistää ongelmien tutkimuksen positiiviseen näkökulmaan, työn imuun – mikä saa ns. homman toimimaan. Ristiriitainen asiantuntijatyö: stressi ja imu läsnä samaan aikaan.
- Ongelmien tutkimus → korjaavaa tietoa,
- Työn imun tutkimus → kehittäväää tietoa.
- Stressi / imu suhde nyt 15/1.

# Tutkimusasetelmasta

- Pilotti keväällä 2008 (N=77).
- Keväällä 2010 e-kysely yhdessä Suomen opinto-ohjaajien liiton (SOPO) kanssa.
- Kysely kaikille SOPO:n jäsenille kolmessa vaiheessa, kaikkiaan 1758 postitusta ja 751 vastaajaa (43 %).
- Nyt kerätään palautetta. Tavoitteena vähintään yksi toisinto (2013/2014).

# Vastaajat kyselytavan mukaan

	N	Vast.	%
Alueyhdistysten jäsenille	1028	536	52
Alueyhdistysten kautta	401	115	29
SOPOn jäsenille	320	100	31
Kaikki	1749	751	43

# **Opon työ - tausta- ja kuvailevia muuttujia**

# Vastaajat / kouluaste

	Miehet	Naiset	Kaikki
<i>Perusk.</i>	58	219	282
<i>PK+lukio</i>	14	46	61
<i>Lukio</i>	34	105	145
<i>Ammat.</i>	25	139	178
<i>AMK</i>	7	31	42
<i>Muut</i>	1	12	14
<i>Kaikki</i>	139	543	751

# Vastaajat / ikä

	Miehet	Naiset	Kaikki
<i>Perusk.</i>	48,6	46,3	46,5
<i>PK+lukio</i>	51,6	43,9	45,8
<i>Lukio</i>	47,4	45,9	46,2
<i>Ammat.</i>	51,7	46,6	47,6
<i>AMK</i>	50,9	48,4	48,6
<i>Kaikki</i>	49,2	46,2	46,8

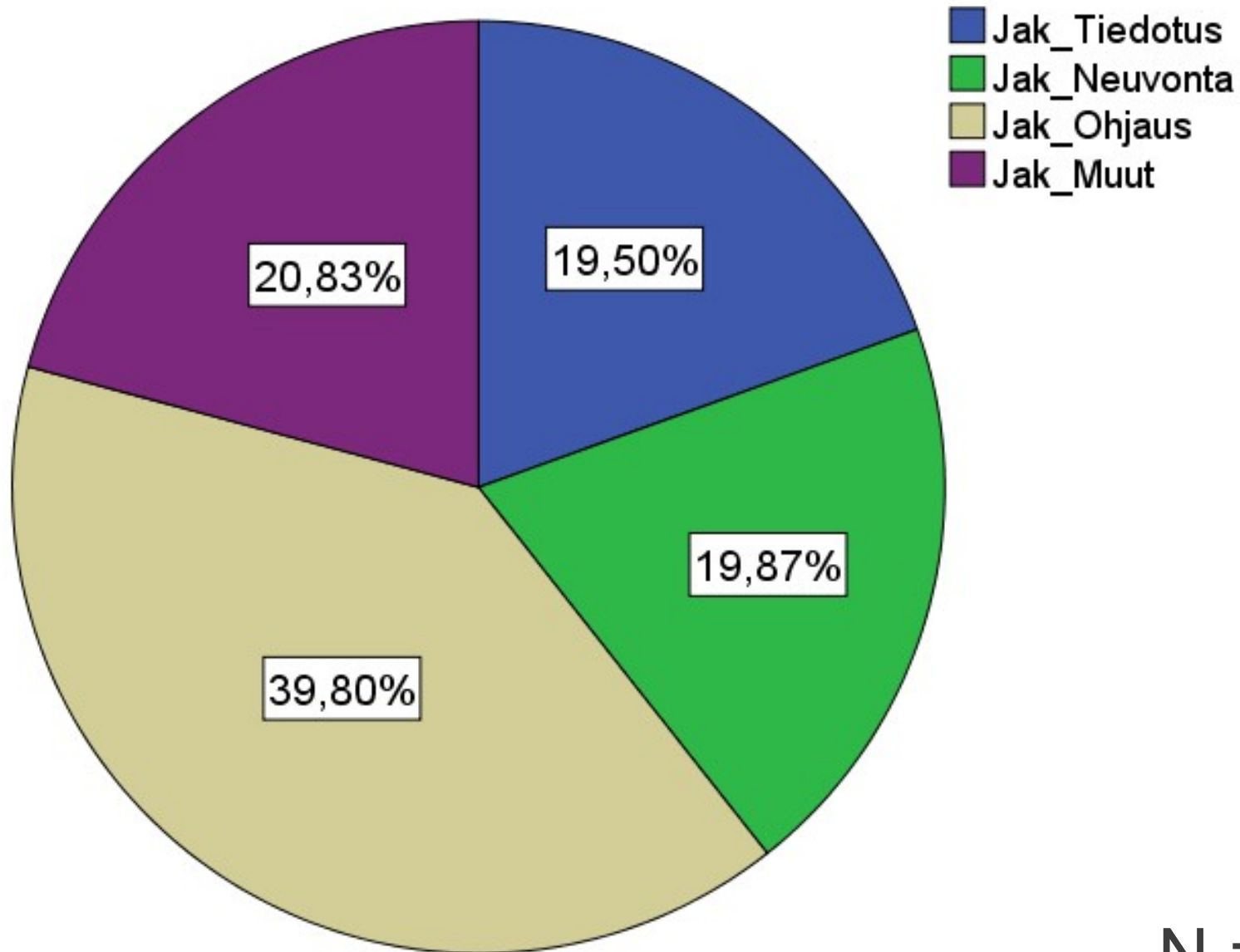
# Vuosia opona / aloitusikä

	Miehet	Naiset	Kaikki
<i>Perusk.</i>	15,6 (33,7)	10,9 (35,5)	11,8 (35,0)
<i>PK+lukio</i>	13,9 (37,6)	10,1 (34,3)	11,2 (34,8)
<i>Lukio</i>	13,4 (34,0)	12,3 (33,8)	12,7 (33,6)
<i>Ammat.</i>	12,4 (38,5)	8,8 (37,8)	9,5 (38,0)
<i>AMK</i>	15,7 (35,1)	10,8 (37,8)	11,9 (36,7)
<i>Kaikki</i>	14,4 (35,0)	10,6 (35,8)	11,4 (35,5)

# Toimintaympäristö

	Oppilaita	Ohjattavia	Opoja
<i>Perusk.</i>	413	247	1,5
<i>PK+lukio</i>	414	240	1,5
<i>Lukio</i>	516	288	1,7
<i>Ammat.</i>	1863	353	5,2
<i>AMK</i>	4411	766	9,0

# Työtehtävien jakautuminen



N = 720

# Työtehtävien jakautuminen

	Perusopetus	Lukio	Ammatillinen toinen aste
Tehtäväalue	Käytetty aika (%)	Käytetty aika (%)	Käytetty aika (%)
Luokkatunnit	36 (22)	19 (18)	14 (14)
Henkilökohtainen ohjaus	28 (28)	44 (48)	35 (41)
Pienryhmäohjaus	8 (14)	10 (13)	5 (8)
Oppilaitoksen sisäinen yhteistyö	14 (19)	11 (11)	18 (17)
Oppilaitoksen ulkoinen yhteistyö	9 (12)	6 (7)	14 (13)
Muut tehtävät	6 (6)	11 (5)	15 (7)

# Vastaajat / palkkaus

	Miehet	Naiset	Kaikki
<i>Perusk.</i>	3583,-	3279,-	3332,-**
<i>PK+lukio</i>	3750,-	3509,-	3568,-
<i>Lukio</i>	3998,-	3773,-	3815,-
<i>Ammat.</i>	3922,-	3486,-	3544,-**
<i>AMK</i>	4284,-	3920,-	3974,-
<i>Kaikki</i>	3800,-	3467,-	3532,-*

# **Työhyvinvointi - työn imu**

# Työn imu, työhyvinvointi

- Työn imua tutkittiin TTL:n lyhyellä työnimu-mittarilla (Jari Hakanen).
  - Tarmokkuus, omistautuminen ja uppoutuminen.
- EuroTeach mittarin opinto-ohjaajille muokattu versio.
  - Työtyytyväisyys, sitoutuminen, haasteellisuus, aikapaineet, vaikutusmahdollisuudet, epäselvyydet, työn mielekkyys.
- Työn imu ja työuupumus erilliset muuttujat.

# Työnimu (TTL / Hakanen)

	N	Tarmokkuus	Omistautuminen	Uppoutuminen	<b>Työn imu -summa</b>
Kaikki (TTL)	16 335	4,38 (1,37)	4,37 (1,49)	4,03 (1,58)	<b>4,26 (1,36)</b>
Naiset (TTL)	10 770	4,47 (1,32)	4,47 (1,45)	4,16 (1,54)	<b>4,37 (1,31)</b>
Miehet (TTL)	5 377	4,19 (1,45)	4,17 (1,56)	3,77 (1,63)	<b>4,04 (1,42)</b>
Rehtorit (TTL)	108	4,95	5,2	4,32	<b>4,82</b>
Opinto- ohjaajat (TTL)	48	4,8	4,95	4,51	<b>4,75</b>
Opettajat (TTL)	2 038	4,51 (1,17)	4,58 (1,23)	4,14 (1,41)	<b>4,41</b>

(Hakanen 2005, 241; Hakanen 2009, 28)

# Opojen työnimu vertailussa

Aineisto	Tarmokkuus	Omistautuminen	Uppoutuminen	Työn imu-summa
TTL -kysely, kaikki (N=16335)	4,38 (1,37)	4,37 (1,49)	4,03 (1,58)	4,26 (1,36)
TTL, opettajat (N=2038)	4,51 (1,17)	4,58 (1,23)	4,14 (1,41)	4,41 (1,14)
TTL, rehtorit (N=152)	4,91 (1,03)	5,08 (0,99)	4,44 (1,15)	4,81 (0,92)
UEF, opinto-ohjaajat (N=720)	<b>4,97 (1,09)</b>	<b>5,16 (1,03)</b>	<b>4,81 (1,17)</b>	<b>4,98 (0,96)</b>

# Työn imu / työpaikka

	Miehet	Naiset	Kaikki	sig
<i>Perusk.</i>	4,6	5,0	4,9	.004
<i>PK+lukio</i>	5,0	5,1	5,1	NS
<i>Lukio</i>	<b>5,2</b>	5,2	<b>5,2</b>	NS
<i>Ammat.</i>	4,7	5,0	5,0	NS
<i>AMK</i>	5,0	4,7	4,8	NS
<i>Kaikki</i>	4,8	5,1	5,0	NS
<i>Sig.</i>	.042	NS	.010	

# Työn imu / ET

	Miehet	Naiset	Kaikki	
<i>Haasteell.</i>	.342**	.362**	.351**	
<i>Vaik.mah.</i>	.282**	.334**	.315**	
<i>Aikapain.</i>	-,116	.029	-,024	
<i>Mielekk.</i>	.136	.281**	.255**	
<i>Tyytyv.</i>	.578**	.468**	.499**	
<i>Epäselv.</i>	.103	.076	.067	

The background features a complex, abstract pattern of overlapping grid lines. The lines are primarily red and blue, creating a sense of depth and movement. The pattern is most prominent in the corners and fades towards the center, where the text is located. The overall effect is a modern, digital aesthetic.

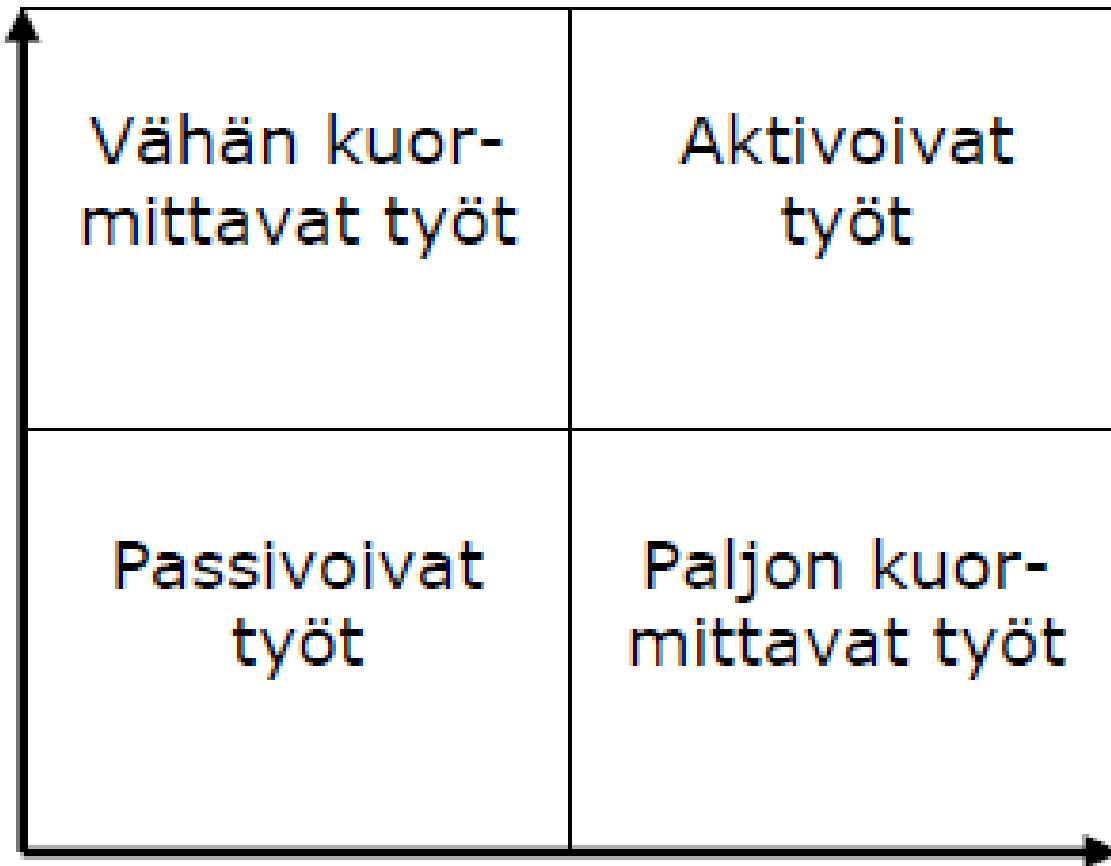
# **Turhautuneet, rutinoituneet, heittäytyjät**

# Kolme ideaalityyppiä

- Alustava analyysi jakaa opot kolmeen ryhmään: turhautuneisiin, rutinoituneisiin ja työhön heittäytyjiin (Takalahti 2012).
  - Turhautuneet (N = 133)
  - Rutinoituneet (N = 179)
  - Heittäytyjät (N = 220)

# Työn jännitteet

Työn hallinta



Sosiaalinen tuki

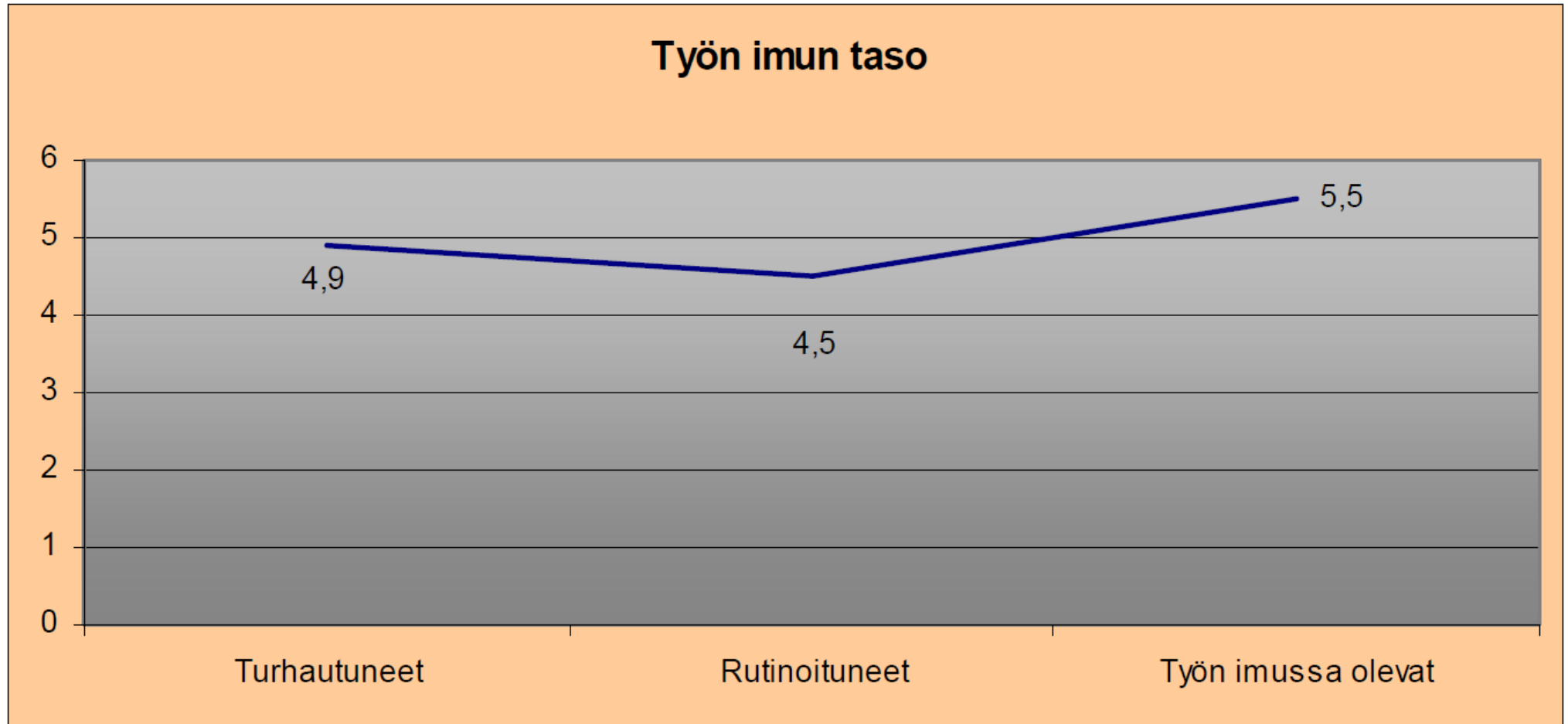
Työn psyykkiset vaatimukset

# Työhyvinvointi



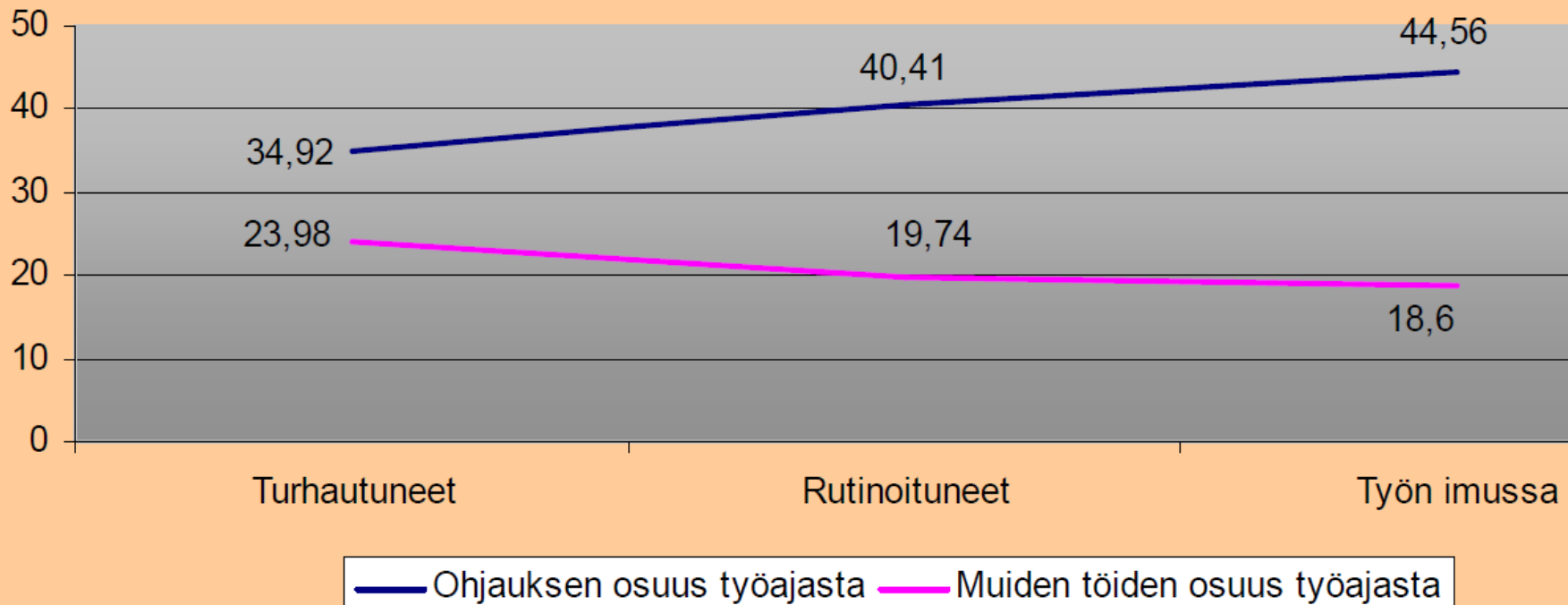
(Työhyvinvoinnin ulottuvuudet Warr, 1999; soveltaen Hakanen, 2005)

# Työnimu - profiilit

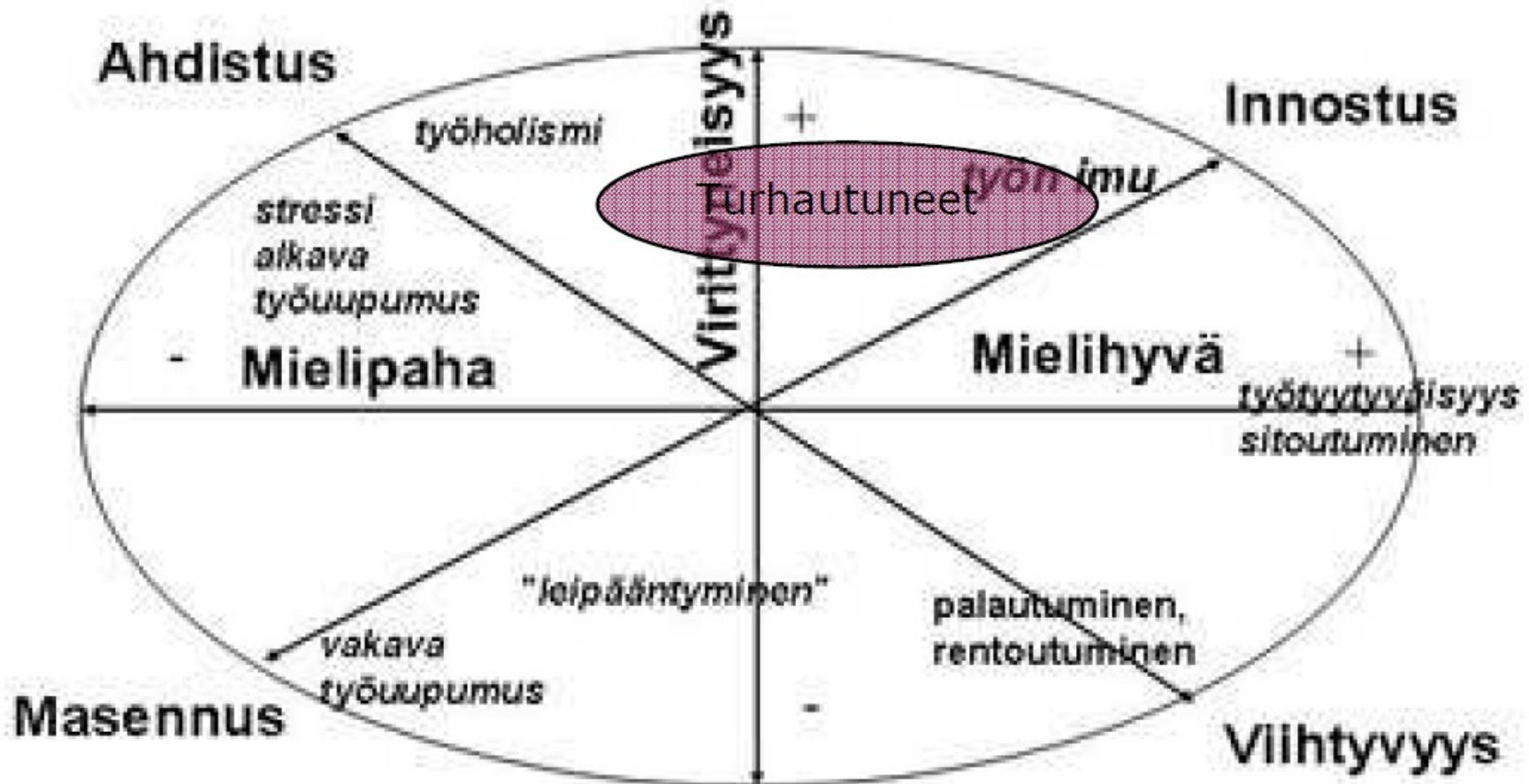


# Työnimu - profiilit

Työtehtävien %-osuus työajasta

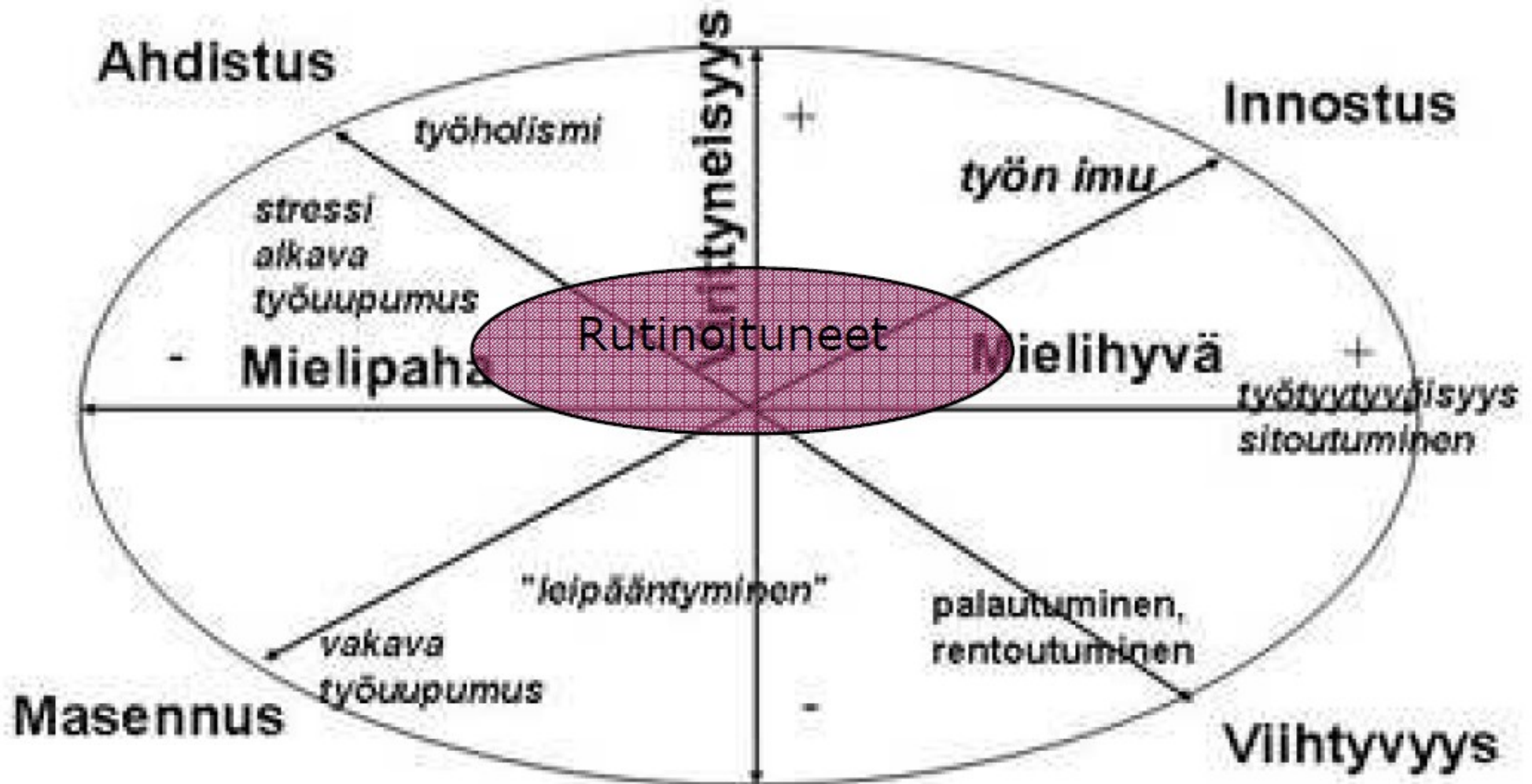


# Työnimu - profiilit



(Työhyvinvoinnin ulottuvuudet Warr, 1999; soveltaen Hakanen, 2005)

# Työnimu - profiilit



(Työhyvinvoinnin ulottuvuudet Warr, 1999; soveltaen Hakanen, 2005)

# Työnimu - profiilit



(Työhyvinvoinnin ulottuvuudet Warr, 1999; soveltaen Hakanen, 2005)

# Työn imu ja yhteistyö

Ryhmä	Yhteistyö rehtorin kanssa				Yhteensä
	ei lainkaan	harvoin	viikoittain	päivittäin	
Työoloihin turhautuneet	15 11,4%	36 27,3%	48 36,4%	33 25,0%	132 100,0%
Rutinoituneet	8 4,5%	33 18,4%	75 41,9%	63 35,2%	179 100,0%
Työn imussa	7 3,2%	21 9,5%	73 33,2%	119 54,1%	220 100,0%

# Yhteenvetoa

- Taustamuuttujista nousi yllättävästi esiin palkkaerojen sukupuolittuminen, joka ei selittänyt iällä tai työkokemuksella.
- Opinto-ohjaajien työn imu osoittautui jopa korkeammaksi kuin ennakoitiin.
- Työhön asettuminen mallinnettiin turhautujiin, rutinoituneisiin ja työhön heittäytyjiin.

# Pohdintaa

- Poikkileikkausaineisto rajallinen vaikuttavien tekijöiden tarkastelussa. Tavoitteena kokonaiskartoituksen toistaminen ainakin 2013.
- Palkkauksen sukupuolittuminen vaatii lisätarkastelua.
- Työhypoteesi opojen vahvasta kiinnittymisestä vahvistui.
- Jatkossa kohdennettava tarkastelua niin työn imun esteisiin kuin onnistuneisiin työn malleihin.